

## BIENALA DE ARTĂ POPULARĂ



Olarul Stelian Ogrezeanu din comuna Horezu în atelierul său

În aceste zile mii și mii de creatori populari din întreaga țară se pregătesc, cu emoția caracteristică artiștilor amatori, pentru cea de a doua etapă a bienalei de artă populară — etapa expozițiilor raionale — ce se va deschide în cursul lunii mai. De data aceasta se vor întrece în măiestria meșteșugului numai acele talente care au reușit să treacă de prima etapă intercomunală a bienalei, care s-a desfășurat între 8—30 martie a.c. pe întreg cuprinsul țării. Cu prilejul primei etape au fost deschise peste 900 de expoziții intercomunale (față de 599 expoziții la bienala din 1964) care au cuprins aproximativ 55 000 obiecte de artă populară realizate de cei peste 23 000 creatori populari de la sate, care duc mai departe meșteșugurile artistice tradiționale. În regiunea Brașov, de pildă, cele 203 expoziții intercomunale au fost rodul creației autentice a peste 3 100 creatori populari care au expus circa 7 900 obiecte de artă populară, afirmându-se îndeosebi frumusețea de neasemuit a țesăturilor și costumelor populare de o mare varietate, apreciate de peste 100 000 de vizitatori care au intrat în aceste expoziții în perioada cit au fost deschise. Un deosebit ecou au avut și cele 89 expoziții intercomunale din regiunea Banat, apreciate de 128 000 vizitatori precum și cele 75 expoziții intercomunale din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, sau cele 63 expoziții din regiunea Suceava și multe altele. În expozițiile intercomunale au

apărut lucrări noi de artă populară, în proporție de 60—70 la sută, în special piese de ceramică, creștături în lemn, țesături de casă, cusături, marame, împletituri și chiar lucrări de plastică mică (sculptură în lemn și piatră, pictură) la care s-au adăugat și piese de artă populară mai vechi, bine păstrate, piese tipice tradiționale expuse ca etalon de va-



oare autentică, prilej de mândrie pentru păstrătorii și continuatorii tradițiilor comorilor artei noastre populare. În regiunea Banat, de pildă, au fost expuse șase tipuri de costume zonale de mare interes etnografic, au fost reînviată tradiții ale lemnului cioplit, fiind antrenați în acest sens 18 cioplitori vestiți prin meșteșugul lor. În regiunea Iași, în cele peste 62 expoziții intercomunale, au fost depistate și unele piese de artă populară inedite ca, de pildă, ceramica figurativă aparținând creatorului popular Mihalache Constantin din Oltenești sau vase ornamentate cu coajă de cireși realizate cu un deosebit gust artistic de către Olaru Teodor din Grumezoaia. Descoperiri de obiecte de artă populară intere-

sante s-au făcut și în Dobrogea, îndeosebi împletituri din papură, nuiele, rafie etc., în regiunea Argeș — țesături, marame, ceramică de Horezu (realizare a vestitelui olar Stelian Ogrezeanu) și lucrări în fier forjat, iar în regiunea Maramureș pe lângă frumusețea țesăturilor, a cusăturilor și ceramicii, s-a evidențiat în multe expoziții intercomunale măiestria cioplitorilor în lemn, membri ai cercului de artă populară din comuna Vad, condus de Apan Vasile, directorul căminului cultural, care au expus obiecte mici din lemn cum sînt: căuce, linguri, fuse, furci etc.

O altă categorie a creației populare noi din expozițiile intercomunale a constituit-o creația plastică (pictură și sculptură). În aproape toate regiunile țării au apărut în expoziții sculptură figurativă în lemn, piatră, os, ceramică, pictură pe sticlă, carton, pinză, ilustrînd teme cu peisaj, flori, natură statică, continuatoare ale tradițiilor meșterilor noștri populari, vestiți în cromatică și prin felul de ornamentare specifice diferitelor zone etnografice ale țării, multe de inspirație folclorică.

Așteptăm ca în expozițiile raionale ce se vor deschide pînă la 15 mai a.c., mase tot mai largi de vizitatori să aibă prilejul de a gusta frumusețea, bogăția, varietatea și sensibilitatea ce caracterizează în întregul ei arta populară românească de pe întreg cuprinsul patriei.

N. NISTOR  
directorul Casei centrale  
a creației populare



CITIȚI ÎN PAG. 4-5

PODGORII  
ROMÂNEȘTI

SEMNEAZĂ SPE-  
CIALIȘTI DE LA  
I. C. H. V.



# DE CE NU DANSAU FETELE

Comuna Goranu este așezată, cum spun localnicii, în gura orașului. Treci podul mare de fier peste Olt și intri în Rîmnicu-Vîlcea. Vechea conducere a căminului cultural din Goranu vedea în această vecinătate o serie de dezaavantaje pe care le teoretiza ori de câte ori trebuia să-și motiveze inactivitatea. Dacă sala căminului comunal stătea mai mult încuiată sau goală, de vină era, chipurile, orașul. „Cine vrea să danseze, să vadă un film, un teatru — spunea vechea conducere — pleacă la Rîmnicu-Vîlcea. Parcă poți să te pui cu orașul? Acolo au cinematografe mari, casă de cultură, vin turnee ale profesioniștilor, nu ca la noi, în Goranu, unde nu poți organiza ca lumea nici balurile de simbăta, din pricina bețivilor și a scandalagiilor”

Toate aceste explicații au rezistat pînă pe la sfîrșitul anului trecut, cînd direcția căminului cultural a fost preluată de tînărul profesor de limba română Ion Iliuță. El și-a propus să vadă dacă vinovat de slaba activitate cultural-artistică din Goranu este într-adevăr orașul sau altcineva și cine anume.

Și-a început investigațiile la prima serată dansantă. Nouăzeci la sută din tineretul prezent în sală erau băieți. Fete abia vedeai ici-colo cîte una. Nici acestea nu au stat mult. Au plecat îndată ce, de la restaurantul de peste drum, și-au făcut apariția niște flăcăi afumați. Ca de obicei, au început scandalul, apoi bătaia.

Noul director nu s-a pierdut cu firea. A chemat imediat miliția. S-au împărțit amenzi pe loc și spiritele s-au calmat. A doua zi, directorul a început să caute elemente pentru o brigadă artistică (în Goranu exista numai formație de teatru).

— Trebuie să facem o brigadă, le-a spus directorul tinerilor, și să ne ocupăm în primul program de proasta comportare a onora în societate. Să-i satirizăm pe bețivii și bătăușii care ne strică serile. Altminteri, n-o să urnim căminul din impasul în care se află.

Ideea înființării unei brigăzi artistice, tema programului de debut le-au suris cîtorva tineri talentați. Programul intitulat *Magazin duminical* a fost pregătit în timp record, a făcut sală plină și a „prins”. Unul din foștii bătăuși a venit la director să-i ceară scuze și l-a

rugat să-l primească în brigadă. Astăzi este interpret de bază, și-a schimbat purtarea în bine și ca semne ale trecutului nu i-au mai rămas decît cicatricele de la bătăile cu șiful.

La seratele dansante din Goranu vin acum și tineri din Rîmnicu-Vîlcea. E o ambianță plăcută, civilizată, orchestră bună, ghirlande de hirtie creponată, confete, panou cu vînzare de ilustrate din regiunea Argeș pentru „aleasa balului”, dansuri amuzante, ca „de pildă „dansul cărții” sau „dansul merelor” și alte asemenea lucruri atractive. Directorul Iliuță a programat aceste serate dansante duminica, dîndu-și seama că simbăta oamenilor le este mai greu să lase gospodăria sau televizorul.

Veniturile extrabugetare ale căminului au crescut simțitor. A fost cumpărat din fonduri proprii un televizor „Grigorescu” care face și el săli pline. În registrul de activități al căminului din Goranu, viziunile teleemisiunilor nu figurează însă niciodată, ele însele, ca „manifestări”. Totdeauna, între două teleemisiuni interesante, profitîndu-se de prezența în sală a sătenilor, se organizează fie o audiție muzicală (Beethoven, Enescu, Ciprian Porumbescu), fie călătorii imaginare (plaiuri argeșene, delta Dunării etc.). Aceste manifestări „cuplate” cu teleemisiuni, în funcție de preferințele beneficiarilor, sînt conduse de cadre didactice cu pregătire corespunzătoare dar și cu dragoste pentru activitatea culturală, cum sînt profesorul de muzică C. Popescu, profesorul de istorie P. Manolescu și soția sa, Elisabeta, profesoară de geografie.

În sfîrșit, în cele șase luni de cînd este director, profesorul Ion Iliuță a mai realizat ceva: aduce în matineu pe scena căminului Goranu toate formațiile profesioniste muzical-coregrafice și de teatru care sînt programate seara în Rîmnicu-Vîlcea.

Viața cultural-artistică din comuna așezată „în gura orașului” devine tot mai bogată. Argumentele cu care era explicată lîncezeala de altădată și-au dovedit netemeinicia. Dacă mai sînt și alții care folosesc argumente asemănătoare la condițiile localității lor, ar fi mai ciștigați dacă ar renunța la ele și ar învăța cîte ceva din experiența căminului Goranu.

NICOLAE CULCEA



Am ales bine culorile ?

55 DE ANI

DE LA NAȘTEREA  
POETULUI

## SALAMON ERNO



Cu trei decenii în urmă, la apariția primului volum de versuri al lui Salamon Ernő intitulat simbolic *Soarta minunată*, criticul Gaál Gábor încheia recenzia cărții în revista *Korunk* cu următoarele cuvinte: „S-a prezentat un poet. Să-l primim cu bucurie.”

Cele vreo treizeci de poezii cuprinse în volumul de debut al poetului aduceau imaginea lirică a unei lumi noi, lumea muncitorilor forestieri, cîntau într-un mod cu totul original viața, suferințele și lupta lor.

Din împrejurimile Gheorghienilor, din coloniile muncitorești ale fabricilor de cherestea, s-a ivit acest

poet, cu un glas propriu și nou în poezia de limbă maghiară din țara noastră.

Salamon Ernő cunoștea bine această lume care, înainte de a deveni inspirație poetică, reprezenta pentru el realitatea în care trăise și muncise. Într-una din cele mai frumoase poezii el mărturisește:

*„Aproape-orfan, m-am rupt  
prin fabrici  
și inimă și tălpi, de-a rîndul.  
Cu buze arse sărutat-am  
fîntina rece și pămîntul.  
Dar pat și cîmp sînt de vînzare —  
cel care n-are bani priceapă!  
Pat nu mi-a dat nicicînd pămîntul,  
și nici fîntina rece, apă”*  
(Soarta minunată)

Versurile poetului cîntă muncitorii care lucrau la gaterile de la poalele munților, bărbați și femei care trăiau îngrămădiți în barăcile întreprinderii, oameni care purtau în inimi tristețea dar și nădejdea într-o lume mai bună. Toată această lume prozaică cotidiană devine poezie de o mare forță artistică în lirica lui Salamon Ernő; este cîntată prin vocea lui aspră și tăioasă, alteori dureroasă și deznădăjduită, todeauna acuzatoare și amenințatoare la adresa celor care îi jefuiesc.

Încă în recenzia primului volum al poetului, în 1937, Gaál Gábor observă faptul că natura în poezia lui Salamon Ernő apare într-un fel nou în strînsă legătură cu viața celor săraci și obidiți, cu prietenul sau dușmanul acestora. Iernile imulțesc suferințele, toamna aduce bolile pe aceste meleaguri:

*„Și apoi vine iarna, vezi,  
iarna, iarna sură  
spulber rece de zăpezi  
o să-ți umple gura!”*  
(Fără nădejde)

Poetul Salamon Ernő s-a născut în ziua de 15 mai 1912, la Gheorghieni. Împreună cu părinții, poetul

locuiește în colonia muncitorească, în barăcile întreprinderii Foresta. În vacanțele, atît din anii de liceu cît și din anii de studenție, el lucrează alături de muncitori în fabrica de cherestea.

La Cluj, în anii de studenție, cunoaște mișcarea muncitorească, partidul. În anul 1932 participă la pregătirea grevelor din întreprinderile forestiere din Gheorghieni. Este arestat și interzis la Miercurea Ciuc, unde ia parte la o grevă de foame de șase zile. Poetul se stabilește apoi la Tg. Mureș. Aici îi apar, în 1938, în afară de primul volum, încă alte două: *Pe prispa săracilor* și o piesă în versuri *Cîntec despre soarta servitorilor*. Își ciștigă existența dînd lecții de limba română, un timp ca redactor la un ziar, mai apoi ca muncitor sezonier la fabrica de zahăr din oraș.

Cunoașterea ideologiei marxist-leniniste a partidului, legătura cu avangarda clasei muncitoare, vor influența adînc viața și creația poetului. Poezia *Soarta minunată* e dedicată tinerilor comuniști, care i-au făcut cunoscute concepția și lupta partidului. Știe acum precis unde-i locul, de partea cui e adevărul. „Și știu în care poartă / să bat și-n care să nu bat...” afirmă poetul.

Încă din primele poezii poetul va demasca fascismul „Te suflă vîntul darmite clica ticăloșilor?” avertiza încă din 1933, în poezia *Obșnuiește-te cu moartea frate!*. Mai tîrziu în poemul *Lung chiot, hohot, cîntec bărbătesc* va scie:

*„Noi nu bocim! Tot ce-i al nostru  
cîntă!  
Nu-i moarte nemurirea să ne-o  
stîngă!”*

Cititorii maghiari au cunoscut, datorită tălmăcirilor lui remarcabile, unele poezii ale lui Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Tudor Arghezi, G. Topirceanu, Ion Barbu, Emil Isac precum și unele bucăți din proza lui Sadoveanu.

În vara lui '41, organele de represiune hortiste l-au arestat și deținut într-un lagăr din apropierea Tg. Mureșului, laolaltă cu alți comuniști.

La numai cinci ani de la apariția primului său volum de versuri, la 26 mai 1942, poetul își așterne pe hirtie testamentul. El are doar treizeci de ani și știe că fascismul nu-l va ierta.

Își redactează cu luciditate testamentul. Cu exigența-i cunoscută indică din cele cîteva sute de poezii doar 94 care să fie editate, după moarte, într-un volum purtînd titlul *Soarta minunată*, iar traducerea din românește să apară sub titlul *Trăim împreună*.

Testamentul lui — document zguduitor și totodată relevant pentru concepția revoluționară și puritate umană — se încheie cu aceste cuvinte: „Nu aștept recunoștința de la urmași. Dar le pretind să mă creadă; în armonia și dezordinea vieții mele n-a fost nici o clipă în care să-mă fi pierdut credința în posibilitatea eliberării omului. Aruncați-mi versurile dacă le socotiți zadarnice, dar cinstiți-mi mormîntul: eu am crezut într-o lume a muncii, a libertății și a păcii!”

Salamon Ernő nu împlinise nici 31 de ani, cînd a fost asasinat de doi ostași fasciști. Tîrît pe frontul de răsărit în cadrul unui detașament de muncă, după un an de chinuri, de suferințe, trupul robust îi era deja măcinat cînd gloanțele îi eurmară viața. Într-un fragment din Cartea suferințelor, scrisă cu puțină vreme înainte de moarte, ca de altfel și în alte versuri din ultima perioadă a vieții, se observă că poetul a ajuns la o nouă formă de expresie, rezultat al unei căutări stăruitoare:

*„Orice biet lucru-mbătrînește, dar  
de nebunia vremurilor nu-i pasă,  
cu gusa fericită, pe hotar  
o pasăre despică ceața groasă...”*

Așa începe fragmentul ultimei lui poezii.

Salamon Ernő a fost incontestabil cel mai valoros și cel mai talentat dintre poezii revoluționari din literatura de limbă maghiară din țara noastră.

R. IARAI

# FESTIVITĂȚILE ANIVERSĂRII INDEPENDENȚEI

Prof. dr. Alexandru Balaci, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă a arătat, în cuvintul de deschidere că organizarea expoziției face parte dintr-o serie de manifestări prilejuite de această sărbătoare a întregului popor român. În expoziție figurează opere valoroase, de înalt nivel artistic, care oglindesc aspecte din lupta poporului român pentru cucerirea independenței patriei.

Luni după-amiază în sala Palatului Republicii, a avut loc, într-o atmosferă de sărbătoare, adunarea solemnă organizată cu prilejul sărbătoririi a 90 de ani de la cucerirea independenței de stat a României.

Întimpinați de vii aplauze și urale entuziaste, în prezidiul adunării au luat loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Birlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț. De asemenea, în prezidiu au luat loc tovarășii Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Uniunii generale a Sindicatelor din România, Vasile Vilcu, președintele Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție, Suzana Gidea, președinta Consiliului Național al femeilor, Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C., Ion Cosma, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului București, generalul colonel Ion Ioniță, ministrul forțelor armate și alții. În prezidiu au mai luat loc șefii delegațiilor guvernamentale sesite cu acest prilej — Leonid Feodorovici Ilciov, locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., conducătorul delegației guvernamentale a Uniunii Sovietice și Ninko Stefanov, președintele Comitetului pentru controlul de stat, conducătorul delegației guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria. În sală erau prezenți membri și membri supleanți ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., membrii ai C.C. al P.C.R. ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, academicieni, generali și ofițeri superiori, oameni ai muncii din întreprinderile din Capitală, țărani cooperatori, ziaristi români și străini. După deschiderea adunării de către tovarășul Ion Cosma, a vorbit tovarășul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România. Tovarășul Ion Gheorghe Maurer a subliniat importanța istorică a luptei victorioase duse de poporul român pentru independența țării, arătând că acesta a fost visul de veacuri al maselor populare și că el s-a împlinit cu participarea și eroismul acestor mase. Tovarășul Ion Gheorghe Maurer a vorbit apoi de victoria asupra fascismului german, victorie obținută prin lupta și eforturile multor popoare, alături de care poporul român și-a adus partea sa de contribuție.

În încheierea adunării solemne s-a prezentat un program artistic, în care au fost evocate pagini de luptă glorioasă din istoria poporului român.

Numeroase manifestări au avut loc în Capitală cu ocazia zilei de 9 Mai, Ziua independenței și a victoriei. Într-o atmosferă sărbătorească și cu participarea însuflețită a unui larg public s-au desfășurat festivitățile închinatelor aniversării acestor evenimente.

La Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România s-a deschis expoziția retrospectivă de pictură și sculptură „Războiul pentru independență — 1877”. La festivitatea care a avut loc au luat parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Birlădeanu, Emil Bodnaraș, Paul Niculescu-Mizil, Manea Mănescu, membri ai C.C. al P.C.R. reprezentanți ai conducerii Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și ai Ministerului Afacerilor Externe. Au participat, de asemenea, membrii delegației guvernamentale a R.P. Bulgaria și membrii delegației guvernamentale a Uniunii Sovietice care iau parte la festivitățile închinatelor celei de-a 90-a aniversări a cuceririi independenței de stat a României.

## PAGINI DE VITEJIE (II)



### războiul pentru independență

#### CHIPURI ȘI ICOANE

— În momentele grele ale istoriei, popoarele au ridicat din sinul lor oameni pe măsura acestor momente. Flacăra dragostei de țară este întreținută de eroismul milenar transmis din generație în generație o dată cu viața, o dată cu lumina, o dată cu laptele matern.

Să pășim cu smerenie în fața mărturiilor care sînt însemnate cu litere de foc : 1877.

Aici este Peneș Curcanul, ostașul moldovean, erou de dimensiuni legendare nu prin spectaculosul jertfei, ci prin simplitatea și firescul dăruirii sale. Martor și participant activ, ne povestește sfîrșitul tragic dar plin de optimism al tovarășilor săi, Cobuz, Tinteș, Bran și Vlad, Burcel, Șoimu, Frații Călini, serg. Mătrăguna și căpitanul său, sfîrșit de epopee dacică, luminat de zîmbetul împlinirii idealului luptei.

Din dialogul inimii sale cu Virtutea Militară, prinsă peste rănile proaspete, desprindem dorința însănătoșirii pentru a reîncepe atacul.

„Că nu-i mai scump nimica azi

Pe lumea pămîntească

Decît un nume de viteaz

Și-o moarte vitejească”.

Căpitanul Romano moare zîmbind vîzînd voinicii săi sîrînd în redută.

Din rama de alături, privesc dincolo de timp trei chipuri : Radu, George și Mircea, proiectate peste fumurile a două redute. Plevna și Smîrdan. Plu-tește în jur durerea dublată de mindria românească a bătrînilor lor tată „Trei, Doamne, și toți trei.”

Maiorul Șonțu și căpitanul Valter Mărăcineanu sînt luminați parcă de un soare din interior. Măreția morții lor este zugrăvită de Duiliu Zamfirescu în emoționante pagini din volumul *În război*.

Lîngă dinșii alte chipuri : Dumitru Nicolescu, Dumitru Lemnea, Milescu, Ipătescu, Măldărescu, Poenaru Voinescu, Candiano-Popescu și Groza, pieriți în aceeași furtună.

Sergentul Savin, aspru și colțuros ca o stîncă, plin însă de virtute și omenie,

Dascălul Ieremia, „îndrăzneț și șmecher”, neresemnat nici în frînghia de prizonier, o tale cu dinții și se-ntoarce la ai săi pe cai turcești, soldatul Panciuc Gavril „care a scăpat de sub tranșeele inamicului pe caporalul Florea Dumitru și a murit străpuns de patru gloanțe”, au urcat din viață în Povestirile de război ale lui Sadoveanu și de aci în istorie.

Pășind mai departe, recunoaștem pe Andrei Florea-Curcanul, pe Furtună Veteranul, gornistul, pe viteazul „Butnariu Petre din comuna Cuzăni, mort pentru țară în războiul pentru neatir-nare” și pe bădița Gilcă, alt veteran, care, dînd chip omeniei sale, eliberează cu meșteșug pe prizonierul turc Memet din convoiul plecat de la Nicopole la Măgurele.

Și într-atîtea nume, imposibil de citat într-un spațiu atît de mic, iată o serie de chipuri fără nume.

Acest chip de femeie este „Românca de la Grivița”. Robotește printre bombe fără să se teamă. „Nici nu le bag în seamă. / De lucru au și ele, de lucru am și eu.”

În fața regimentului rusesc cu arma pentru onor, colonelul stringe mina unui sergent veteran, pe pieptul căruia strălucesc medaliile Steaua României și Crucea Sfîntului Gheorghe.

„— Dar aste decorații, cum, cine și le-au dat ?

— Chiar domnitorul nostru și-al vostru împărat.

— Dar pentru care fapte?... — Știu eu?... Ci-că drept plată

Că am luat eu steagul redutei... și pe dată

Cu el străpunși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț...”

Modestia dorobanțului este o trăsătură specifică a sufletului românesc. Minimalizînd vitejeasca lui faptă, dar purtînd și mindrindu-se cu medaliile, dovedește că românul nu le poartă spre a-și trîmbița eroismul ci dintr-o dragoste aproape fetișistă față de ele, convins că-i vor purta noroc fiind o recunoaștere a țării.

Eroii evocați sînt puternic individualizați și-ar putea duce la nemurire orice nume. De ce nu li s-a dat ? Fiîndcă aceștia se confundă cu marele erou care este poporul însuși. Pentru aceasta Peneș nu spune numele celui care a înfipt steagul pe redută. („Noi punem steagul românesc pe crîncena redută”).

Acest erou colectiv este evocat cu un realism crud în poezia *Raport închinată* de Coșbuc zilei de 30 august 1877, ziua cuceririi Plevnei :

„La ceasul trei pornirăm iuți,  
Dar ne-am întors în vîi bătuti.  
Din nou am dat asalt erou  
Dar ne-am întors bătuti din nou.  
De-al treilea rînd deschis-am drum ;  
Dar n-am bătut-o nici acum.  
Ne-am dus de-a patra oară-apoi  
Și-acum răzbim și batem noi.  
Ne-ar și fi fost rușine-amar  
De ne-am fi dus și-acu-n zadar.”

Folclorul, arhiva poporului nostru, consemnează :

„...Toată țara stă pe loc,  
Numai Plevna arde-n foc.  
La margini și la mijloc...  
Osman-Pașa stă pe loc  
Strigă tare-n gura mare :  
„Săriți turci, săriți agalii  
Că ne-nconjură muscalii  
Și ne omoară românii,  
Românii din Românie  
O-au luat cu vitejie.”

În ziua capitulării Plevnei, 28 noiembrie 1877, V. Alexandri s-adresa ostașilor noștri :

„Juni ostași ai țării mele, însemnați cu stea în frunte,  
Dragii mei vultani de cimpuri,  
dragii mei șoimani de munte !  
Să trăiți, feciori de oaste ! Domnul sfînt să vă ajute

A străbate triumfalnic în cetăți și în redute,  
Ca la Rahova cu tunul, ca la Grivița cu zborul,  
Ca la Plevna unde astăzi cei dinții ați pus piciorul ;  
Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice  
Astăzi lumea ne cunoaște : Român, zice,  
Viteaz zice.”

Iată dar, că mindria de a fi român, triumfase în istoria noastră, încă o dată.

Prof. AUREL IORDACHE



Nicolae Grigorescu : Atacul de la Smîrdan

# DIN TRECUTUL VITICULTURII NOASTRE

Cultura viței de vie a fost o ocupație străveche pe teritoriul țării noastre. Ea are ca bază vițele sălbatice roditoare, care și astăzi sînt întîlnite prin pădurile de șleau (de amestec) din vecinătatea riurilor: Mureș, Olt, Argeș, Siret și Prut, ca și în luncile Dunării. Cu acești struguri sălbatici s-au hrănit populațiile locale începînd din paleolitic (stadiul culegătorilor). Mai mult, pe teritoriul vechii Dacii s-au găsit fosile de frunze și semințe de viță sălbatică din epoca terțiară, deci înainte de apariția primilor oameni pe pămînt.

Încă din neolitic (mileniile V—II î.e.n.), cînd triburile de culegători au început să practice agricultura, s-a trecut la ocrotirea și plantarea vițelor sălbatice roditoare în apropierea colibelor. Prin selecții succesive au fost înmulțite vițele cu strugurii cei mai dulci, din care mai tîrziu au rezultat soiurile autohtone.

Vinificarea strugurilor, cunoscută la noi încă din mileniul al II-lea î.e.n., a fost perfecționată în epoca fierului (mileniul I î.e.n.), stimulînd extinderea plantațiilor de vie precum și introducerea de noi soiuri de struguri aduse din alte părți. În aceste împrejurări, s-au introdus în viticultură cosorul de vie (deci o tăiere metodică), sapa de fier și tîrnăcopul. De asemenea au apărut călcătoare de struguri și teascuri și au început să se diferentieze vasele de lut ars, după utilizare, apărînd chiupuri mari (destinate depozitării vinului), oale de priticire, cupe, ulcele de băut etc.

Existența sigură a vechilor vii este semnalată de istorici în Transilvania de-a lungul Mureșului precum și în nordul Olteniei, încă din sec. al VIII-lea î.e.n., deci anterior pătrunderii sciților și a negustorilor greci. Aceste plantații s-au extins treptat acolo unde au fost favorizate de climă și de sol, în special în zonele colinare subcarpatice, pe platourile din centrul Transilvaniei și Dobrogei, precum și în numeroasele depresiuni carpatice care ofereau bune adăposturi naturale.

Din istoria veche a viticulturii în Dacia menționăm numai două momente importante: defrișarea viilor ordonată de Burebista (la mijlocul sec. I î.e.n.) și efectele colonizării romane (din sec. II—III e.n.). Marele rege dac stăpînea la apogeul puterii sale un imens teritoriu în cuprinsul căruia existau peste 40 de centre mari (polis) cu caracter urban. Viticultura constituia în acel timp o îndeletnicire principală, alături de agricultură, păstorit și pescuit. Se pare că dictatul lui Burebista pentru defrișarea parțială a viilor nu a urmărit numai combaterea exceselor populației, ci a fost și o măsură de prevenire contra invaziilor, năvălitorii fiind atrași în mod deosebit de existența viilor.

Cucerirea și colonizarea romană au dat un nou avînt viticulturii din Dacia. Pe lângă populația care a continuat să lucreze mai departe, cu deosebire în mediul rural și în teritoriile de margine, coloniștii romani aduși din toate provinciile imperiului și așezați pe terenurile cele mai fertile, au adus pe lângă noi elemente de civilizație și soiuri noi de viță, precum și procedee noi de cultură și de vinificare. Numeroasele monumente păstrate pînă astăzi (sarcofagii, stele funerare, altare votive etc.) arată o intensă activitate viticolă în Dacia romană.

După retragerea la sud de Dunăre a armatelor și a păturii avute, coloniștii și populația dacă băstinașe, deveniți liberi, au continuat să practice vechile activități agricole și viticole în cadrul unor obști sătești. Această populație a rezistat tuturor invaziilor reușind să devină un popor cu o limbă și o ființă aparte: poporul român.

Din acest mileniu de invazii și din epoca plină de frămîntări de la începutul Principatelor Românești au rămas desigur viile plantate în locuri foarte înalte (locuri de refugiu), cum sînt de exemplu podgoria de la Jiblea (Argeș), situată la 700 m altitudine, viile „atîrnate” din dealurile Buzăului etc. Necesitățile de apărare în fața invadatorilor au favorizat întărirea treptată a unei clase conducătoare feudale și crearea unei proprietăți de tip feudal, cu toate abuzurile care o caracterizează.

În Transilvania acest proces a fost mai rapid, majoritatea obștilor țărănești fiind înglobate din primele timpuri cu domeniile feudale, țărănimea devenind iobagă.

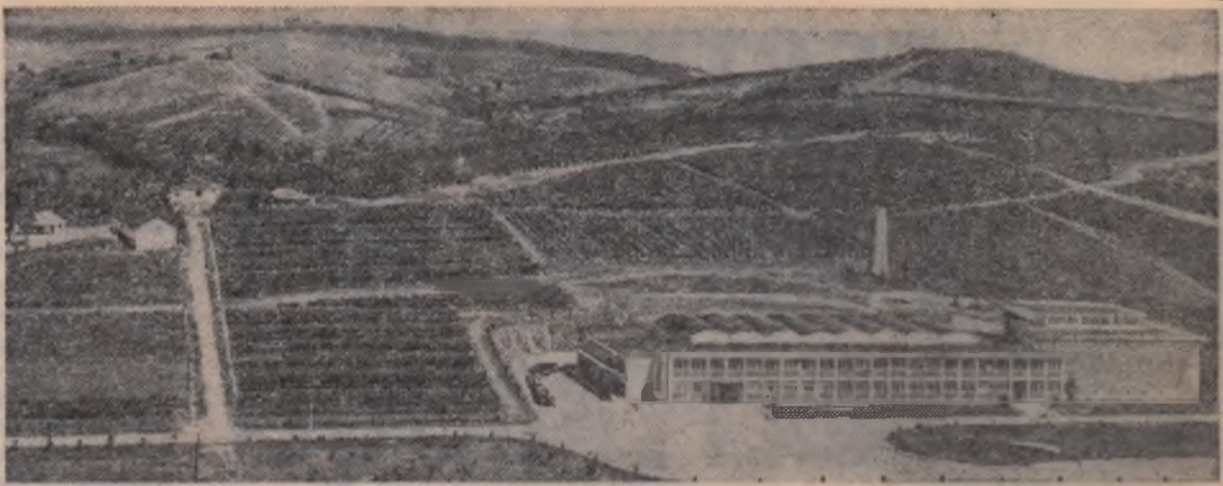
În Principatele Române procesul de transfer al proprietății accentuează veac de veac în dauna proprietății țărănești libere. Țăranii copleşți de biruri sînt obligați să-și vîndă pămîntul și chiar persoana (lor și a descendenților) devenind „rumâni” (în Țara Românească) și „vecini” (în Moldova), echivalenți cu iobagii Transilvăneni.

Viile din vechile podgorii trec în majoritate în proprietatea feudală (mînăstiri, boieri și domni). Toate muncile le făceau, evident, numai țăranii (în cadrul clăci și citeodată prin angajamente), iar recolta integrală a viilor intra în beneficiul proprietarului, care avea libertatea să o vîndă fără nici o sarcină, la tîrguri sau sate. Toate dările erau suportate numai de țărani.

Atît primul cît și cel de al doilea război mondial au provocat pierderi serioase în patrimoniul nostru viticol. După eliberare, în anii puterii populare, s-au luat numeroase măsuri de reorganizare, îndrumarea viticulturii, iar în 1955—1956 s-a făcut raionarea viticulturii. Prin cooperativizare vinificația a trecut de la metodele casnice la producția industrială.

În final, trebuie să subliniem preocuparea tuturor de a particulariza fiecare din podgoriile de frunte ale țării, pentru a realiza produse omogene, în cantități sporite și mai ales cu calități care să mențină neștirbită reputația seculară a vinurilor românești.

Prof. I. C. TEODORESCU



Bazinul viticol din Valea Căminului

# Podgoriile

## CONTRIBUȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

În planurile de perspectivă suprafața cultivată cu vie a țării noastre urmează a spori. Concomitent cu creșterea suprafeței viticole se înlocuiesc — prin defrișare — întinse suprafețe de hibridi producători direcți. Datorită eforturilor deosebite întreprinse de stat, raportul dintre viile plantate cu viță altoită și indigenă și cele de hibridi producători direcți s-a îmbunătățit în mod simțitor. Regiuni întregi cunoscute numai cu câțiva ani în urmă ca mari producătoare de vinuri de hibridi ca: Oltenia, Dobrogea, Iași și chiar Galați, produc în prezent importante cantități de vinuri nobile. O caracteristică principală a viticulturii românești constă în aceea că vița de vie este cultivată aproape în toate regiunile țării; soiurile de vin sînt plantate în general pe dealurile și colinele ce înconjoară munții, pe cînd cele de masă se plantează pe terenurile din sudul țării, în special pe valea Dunării.

Este important de reținut faptul că, din suprafața agricolă a României, care este de 14,7 milioane ha, viticultura deține numai 0,6 la sută pe cîtă vreme din totalul valorii producției globale a agriculturii, viticultura reprezintă între 5—7 la sută, ceea ce demonstrează caracterul intensiv al acestei culturi (se consideră că un ha de vie este echivalent cu 9 ha teren arabil).

## ÎNSEMNĂTATEA ECONOMICĂ

În prezent, în viticultură și industria vinului — cu ramurile anexe ale acestora, care le furnizează materialele necesare — lucrează în mod permanent peste 400 000 persoane. La acestea trebuie să mai adăugăm și cele peste o jumătate de milion de gospodării, care au în exploatare loturi personale plantate cu vii. Rețeaua comercială prin care se desfac produsele viti-vinicole folosește de asemenea un număr important de salariați.

Consumul anual de vin pe locuitor în România este de circa 30 litri, ceea ce ne situează pe unu dintre primele zece locuri din lume.

Pentru dezvoltarea viticulturii ca și pentru o cît mai bună valorificare a producției viti-vinicole s-au construit în ultimii ani importante obiective, cum sînt: complexe pentru altoire și forțarea vițelor, plantații de portaltoi (peste 4 000 ha), centre de vinificație (al căror spațiu de depozitare este de peste 4 mil. hl) dotate cu utilaje de vinificație moderne și de mare capacitate, depozite de îmbuteliere înzestrate cu utilaje la nivelul tehnicii mondiale, fabrici de șampanie, de distilate, de vermut etc. În actualul plan cincinal sînt prevăzute investiții pentru plantarea a 75 000 ha de vie și construirea de spații de depozitare în capacitate de peste 2 mil/hl.

Plantațiile efectuate și înzestrarea tehnică au creat premise realizării an de an a unui export sporit de produse viti-vinicole. Exportăm azi circa 60 mii tone struguri de masă, 400—500 mii hl. vinuri, peste 6 mil. sticle de șampanie și coniac, peste 2 mil. sticle de vermut, mai mult de 30 mii hl. distilate de vin etc. Relevăm că acest export reprezintă un procent relativ mic din totalul producției noastre viticole și că sînt condiții favorabile pentru sporirea masivă a acestui export, așa cum s-a arătat și în recente documente de partid.

Condițiile pedo-climatice, relieful, soiurile aflate în cultură, metodele de vinificație folosite și tradiționalele preocupări împletite cu cunoștințele acumulate din generație în generație, constituie tot atîtea premize care asigură propășirea viticulturii de la noi, căreia statul îi acordă cu dărnicie un sprijin substanțial.

Ing. AL. I. IONESCU

Experiența milenară în viticultură, rod al muncii necontenite a unor observații atente a ticienilor și cercetătorilor, cretizat în principii și norme cultivate a viței de vie, a transmisă generațiilor următoare prin tradiții, viu grai și mai prin operele oamenilor de știință. În dezvoltarea și rentabilitatea viticulturii românești menționez în primul rînd numele lui Ionescu de la Brad (1818—1880) primul român care a fabricat șampania în țara noastră. Mai tîrziu Gh. Nicolescu face studiu aprofundat asupra soiurilor românești de viță roditoare, studiu pentru care autorul este considerat pe drept cuvînt cel pe lograf național al României. Lucrarea sa „Introducere în ampelografia românească publicată în limba franceză a fost distinsă la expoziția de la Paris din 1889 cu premiul „hors concurs” (în afara concursului). V.S. Brezeanu este cel care a scris primul manual de viticultură în limba română, în care face amplă descriere a soiurilor românești și străine.

Între cele două războaie mondiale activitatea neobosită a I. C. Teodorescu pune bazele unei cercetări științifice noi în viticultura românească. Se organizează stațiuni experimentale, plantații experimentale, colecții ampelografice valabile.

După cel de al doilea război mondial, cercetarea științifică în agricultură în general și în viticultură în special ia o amploare nemaicunoscută în țara noastră. Se înființează Institutul de Cercetări Hortiviticole, se organizează stațiunile experimentale, se mărește numărul de cercetători științifici, se asigură calitatea cercetărilor științifice crește neîncetat. În lucrările acad. prof. Gh. Constantinescu se pune baze noi cercetării științifice în Ampelografie, pe care dezvoltă, completînd-o cu studii relațiilor dintre plantă și sol. Pe această linie apare Tratatul de Ampelografie și Raionarea Viticulturii, lucrări care stau la baza refacerii viticulturii românești moderne. Într-un mod unitar cunoștințele practice și cele teoretice, prof. T. Marinică profundează în lucrările sale cercetările de biologia și fiziologia viței de vie, făcînd corelații între acestea și rezultatele producției. Prof. M. I. Neagu dezvoltă cercetările în ameliorarea viței de vie, îmbunătățirea soiurilor existente și creșterea soiurilor de viță roditoare.

Ing. GH. MIHAI  
șef de laborator  
Stațiunea Experim



...să, vedere parțială

# românești

## ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL VITICULTURII MONDIALE

Regimul de precipitații, lumină și căldură, precum și tipurile de sol satisfac exigențele pedoclimatice a celor mai renumite soiuri de struguri de masă și de vin. De la Afuz-Ali-ul de Ostrov până la Grasa de Cotnari, între aceste două perle nestemate din tezaurul viticulturii românești, se înșiră un bogat și valoros sortiment de struguri de masă și de vinuri, care înfrunghiează potențialul cantitativ și calitativ al podgoriilor noastre. Pe harta viticolă a țării a apărut în ultimii ani o serie de podgorii și centre viticole tinere ca cele de pe Dealurile Bujorului, de pe nisipurile Călmățului, Dealurile Argeșului etc.

Astăzi, cultura viței de vie reprezintă pentru economia națională o ramură de producție agricolă foarte importantă.

De asemenea, pe arena viticulturii mondiale, țara noastră, prin suprafața ocupată de vii și prin cantitatea și calitatea producției de struguri și vinuri se situează în rândul țărilor cu pondere însemnată în producția și comerțul internațional de struguri și vinuri. După datele Oficiului Internațional al Viei și Vinului (din anul 1965), Republica Socialistă România ocupă al 6-lea loc în Europa și al 8-lea loc în lume ca suprafață de vii, iar ca producție al 7-lea loc în Europa și al 10-lea loc în lume.

Datorită sprijinului acordat de partid și de stat ritmul plantațiilor de vii s-a intensificat mult ajungând în ultimii ani la circa 20 000 ha anual. În ultimii 10 ani s-au plantat

peste 150 000 ha vii altoite. Suprafața totală a viilor a ajuns în anul 1967 la 323 000 ha.

Pe plan mondial suprafața viticolă înregistrează de asemenea o creștere continuă ajungând la 10,020 milioane ha în 1964, față de 6,780 mil. ha în 1938. Chiar și țările viticole cu suprafețe mari de vii, cum este de exemplu Franța care deține 1401 000 ha vii, continuă să-și sporească suprafața viilor, prevăzând o creștere de 85 000 ha vii până în 1970. În general se semnalează o tendință de creștere a suprafețelor viticole din lume.

Caracteristic în dezvoltarea postbelică a viticulturii mondiale este atenția deosebită care se acordă în toate țările extinderii cit mai rapide a soiurilor de viță pentru struguri de masă. La nivel mondial creșterea anuală a suprafețelor pentru struguri de masă reprezintă 6 la sută, iar producția a ajuns în ultimii ani la circa 17 la sută din producția totală. Dacă se au în vedere și strugurii pentru stafide, producția mondială de struguri de masă depășește 20 la sută din producția totală, adică peste 10 milioane tone anual.

În comerțul internațional, strugurii de masă reprezintă peste 900 mii tone, iar stafidele aproape 400 mii tone. Volumul comerțului internațional cu struguri de masă este în continuă creștere.

Ținând seamă de evoluția viticulturii pe plan mondial și de tendința pieții interne și internaționale, viticultura țării

noastre a căpătat o orientare nouă conformă cu nivelul cerințelor contemporane. Jalioanele și obiectivele de dezvoltare a acestei ramuri a economiei naționale au fost trasate încă din anul 1955. Încă de atunci s-a prevăzut creșterea producției de material săditor și extinderea și refacerea patrimoniului viticol pe baze științifice, elaborându-se raionarea soiurilor și amplasarea lor rațională pe teritoriul țării, în funcție de condițiile naturale și cerințele economice. S-a pus accentul pe concentrarea și specializarea plantațiilor pe direcții de producție. O deosebită atenție s-a dat extinderii suprafețelor pentru strugurii de masă.

★

Congresul al IX-lea al P.C.R. trasează ca sarcină în domeniul dezvoltării viticulturii, ca în perioada 1966—1970 să se înființeze 75 000 ha de vie, iar producția medie anuală de struguri să crească la cel puțin 1 300 mii tone față de 920 mii tone, media realizată în perioada 1961—1965.

Ținând seamă de sprijinul permanent pe care-l acordă statul nostru socialist pentru dezvoltarea continuă a acestei ramuri de producție, apreciem că obiectivele mărețe stabilite de Congresul Partidului în acest domeniu pe perioada 1966—1970 vor fi îndeplinite cu succes.

Ing. TH. BEJAN  
din Consiliul Superior  
al Agriculturii



Viile cooperativei agricole din Colonești, raionul Slatina

## PREȚUIRE DEOSEBITĂ

Numeroase mențiuni și însemnări cuprinse în diferite acte, cronici, scrisori, rămase mai ales de la străinii care au avut felurite ocazii să cunoască vinurile românești, au consemnat păreri lor elogioase. Ele atestă de-a lungul timpului calitatea aleasă a vinurilor din Țara Românească, ca și a celor din Moldova și Transilvania. Precizări deosebit de interesante se găsesc la istorici, cronicari sau geografi genovezi, venețieni, polonezi, ruși ori unguri, în legătură cu exportul de vin românesc.

Vinurile de Drăgășani erau așteptate pe piața Vienei, cele de Cotnari și Odobești erau foarte prețuite în Polonia, Germania și până în cele mai îndepărtate părți ale Rusiei.

Transformările social-politice intervenite în țara noastră după cel de-al doilea război mondial au adus un suflu nou, regenerativ. Un vast program de refacere și dezvoltare a viticulturii și vinificației a fost întocmit și este în curs de îndeplinire. Câteva date în această privință sint edificatoare. Prin construcția de mari centre de vinificare și utilaje vinicole, cu un randament ridicat de prelucrare, capacitatea de vinificare a crescut într-un ritm rapid de la 5 mii vagoane pe an, în anul 1952, la 35 mii în anul 1965. În mod corespunzător a sporit și capacitatea de depozitare a vinului. Aceasta, nou construită exprimată în mii de vagoane a trecut de la 9,7 în anul 1952, la 37,2 în anul 1965.

O atenție deosebită s-a acordat metodelor de vinificare și condiționare a vinurilor. Pe baza studiilor întreprinse la stațiunile experimentale și la instituțiile de cercetări și învățămînt, asupra maturării strugurilor, calității și cantității vinului ce se obține, s-au stabilit: direcțiile de producție, categoriile și tipurile de vin pe podgorii, caracteristicile optime ale acestora, datele optime de cules a strugurilor, schemele tehnologice de obținere a vinurilor. O caracteristică particulară o constituie dezvoltarea unei

forme de valorificare superioară a produselor viei. Trebuie subliniat faptul că pe ansamblul podgoriilor se obține azi o gamă complexă de vinuri: de la cele albe seci mai ușoare, de început de masă până la cele mai pline și mai complexe și în sfârșit, până la cele mai pline de finețe și frăgezime. Un număr impresionant de centre viticole și podgorii sint capabile să producă azi vinuri demiseci și dulci de o valoare remarcabilă.

Aprecierile specialiștilor și cunoscătorilor din alte țări asupra calității vinurilor românești pot fi cunoscute și prin succesele deosebite pe care ele le-au avut începînd din anul 1956 la concursurile internaționale.

Foarte îmbucurător este faptul că distincții mari au primit vinuri din podgorii sau centre de curînd înființate sau reconstituite. La multe din concursurile internaționale un vin românesc a fost cel care dintre sute de probe ale țărilor concurențe, majoritatea cu veche tradiție de vinificație, a obținut cea mai mare notă, precum și felicitările juriului internațional.

Edificatoare în ce privește calitatea este și reluarea, apoi lărgirea treptată a exportului nostru de vin, care în cei 10 ani (1954—1965) a crescut de peste patru ori. Important este și faptul că s-a mărit continuu proporția de vin care a mers la export imbuteliat — deci cu o valoare de circa 3—4 ori mai mare. De asemenea se remarcă o sporire a numărului țărilor în care se cere vin românesc.

Desigur că în continuare sint de rezolvat foarte multe probleme. Totuși se poate aprecia că, dirijîndu-se după metodele și soluțiile indicate de știință, vinificația din țara noastră a făcut în ultimele două decenii progrese considerabile care întemeiază concluzia că ea este orientată pe un drum bun, avînd pentru viitor premiza obținerii unor rezultate frumoase.

Prof. ing. ȘTEFAN C. TEODORESCU

## SOIURI NOI DE STRUGURI

Pentru completarea actualului sortiment s-au introdus puține soiuri de struguri pentru vin și doar pentru unele categorii de vinuri.

**MALVASIA TOSCANA** un vechi soi de mare producție cultivat în Italia. Strugurii sint de mărime mijlocie, cu boabele mijlocii, de culoare albă-verzuie și se coc în a doua jumătate a lunii septembrie.

**UGNI BLANC** este cunoscut în țara noastră sub denumirea de Saint Emilion. Strugurii acumulează cantități însemnate de zahăruri și au, în același timp, o aciditate ridicată. Vinurile obținute sint albe, seci, de calitate superioară.

**MUNCAT TERRACINA**, se remarcă prin culoarea foarte frumoasă galbenă-chilimbarie și mai ales prin aroma intensă de muscat.

**SANGIOVESE** și **BARBERA** sint soiuri vechi cultivate tot în Italia. Au fost introduse pentru completarea sortimentului de vinuri roșii de calitate.

**STRUGURI PENTRU MASĂ**

**CARDINAL** creat în California (S.U.A.) și introdus în cultură în anul 1946. Coacerea are loc timpuriu, după a soiului Perla de Csaba.

**MUSCAT D'ADDA** soi nou creat în Italia, provine dintr-o sămînță de Muscat

de Hamburg. Este asemănător cu soiul din care provine, cu deosebirea că strugurii sint mai uniformi în ceea ce privește mărimea, culoarea boabelor și gradul de coacere.

**BLACK ROSE** introdus în cultură în anul 1951, se remarcă prin vigoarea deosebită și fertilitatea ridicată. Strugurii se coc la sfîrșitul lunii septembrie.

**ITALIA**, soi nou creat în 1911, provine din încrucișarea soiurilor Bican X Muscat de Hamburg.

În direcția îmbunătățirii sortimentului trebuie menționate și realizările amelioratorilor români. În cursul anului 1966, a fost omologat Anca, primul soi românesc de struguri de masă.

**ANCA** este provenit din Coarnă neagră Afuz-Ali ce a fost creat de Acad. Gherasim Constantinescu și ing. Elena Negreanu. Soiul are vigoare și fertilitate mijlocie. Strugurii sint aspectuoși, mari sau mijlocii, cu boabe mari alungite, de culoare neagră intensă.

Prin introducerea în cultură a noilor soiuri, se asigură eșalonat piața internă cu struguri de masă în stare proaspătă pe o perioadă de 100—110 zile, din iulie pînă în octombrie și se crează posibilități pentru export.

Ing. ILIE POENARU

## DE ICI... DE COLO

## PEȘTI NEOBIȘNUIȚI

În izvoarele termale din California, care au o temperatură de peste 50°C, trăiește peștele lucania. El se simte foarte bine în această apă fierbinte, în care alți pești neadaptați condițiilor de aici ar începe să fiarbă. De asemenea, în Ciukotka și Alaska trăiește peștele dalia. Iarna, el stă congelat în gheață, iar primăvara se dezmoștește și se trezește din nou la viață.

Cel mai interesant este peștele anabas, care, cu ajutorul aripioarelor și al întregului său corp, se strecoară seara în grădini, în căutare de rime, iar peștișorul perioftalmus se cațără chiar în copaci, ca să-și găsească hrana.

## FIARE ÎN LIBERTATE

Puiul de leu african Pam-Pam a fost adus de curind în noua

grădină zoologică din Tokio. Aici, oamenii și fiarele și-au schimbat rolurile: animalele sălbatice se plimbă în libertate, iar persoanele care le vizitează — sînt instalate comod în niște autobuze speciale, blindate. Pam-Pam s-a obișnuit repede cu locurile noi. Acum, el nu se mai teme de autobuz, dimpotrivă așteaptă cu nerăbdare apariția lui.

## INSTITUT DE CERCETĂRI PLUTITOR

Pe bordul noii nave sovietice „Acad. Kurceatov” — cea mai mare navă de cercetări științifice din lume, cu un deplasament de 6 800 tone — funcționează 26 de laboratoare. Nava, care se deplasează cu o viteză de 18 noduri, este dotată cu aparataj ultramodern și chiar cu o instalație pentru lansarea rachetelor geofizice. În timpul curselor, oamenii de știință vor putea nu numai să culeagă material, dar să-l și prelucreze.

## COARNELE ANIMALELOR

La ce servesc coarnele animalelor — ca podoabă sau ca armă? Prima presupunere nu are nici o valoare. A doua ne face să credem că natura le-a dat animalelor coarne numai ca să le înarmeze. În unele cazuri, în urma creșterii lor exagerate (la elani de pildă), coarnele sînt o piedică.

După cercetări de ani de zile, un zoolog englez a demonstrat că, coarnele animalelor au o funcție fiziologică specială. Ele reprezintă un adevărat radiator. Coarnele conțin o întregă rețea de vene și artere. Cînd animalul se încălzește, singele năvălește în coarne și transmite surplusuri de căldură mediului înconjurător. Invers, cînd temperatura exterioară este scăzută, vasele sanguine se contractă, radiatorul se închide și animalul își păstrează în corp prețioasele calorii.



Cîntăreț ambulant din Bhak Tapur — Nepal

## Staturi pentru tineri pescari amatori

Este cunoscut că la pescuitul cu undița momeala este hrana care se varsa în locuri anume alese de pescar și la anumite ore, îndeosebi la orele în care vom pescui, pentru a obișnui pe pești să vină în acele locuri și la aceleași ore spre a putea fi prinși mai ușor.

Recomandăm câteva momeli pentru tot felul de pești: pămînt de mușuroi de cîrțiță sau argilă, tărițe, baligă de cal, rime tocate, viermi de carne, toate acestea amestecate împreună și făcute bulgări cit pumnul. Se pune în apă seara și dimineața înainte de începerea pescuitului. Pentru riuri care au crap, plătică, albitură, babușcă se recomandă următoarea momeală: piine muiată, tărițe, făină amestecate și făcute bulgări. Se pune cu o oră înainte de începerea pescuitului și din timp în timp în restul zilelor.

Pentru elean, crap, babușcă, albitură din riuri se recomandă: pămînt din mușuroi de cîrțiță sau argilă, tărițe, piine, baligă de cal făcută bulgăr. Se pun cu două ore înainte de începerea pescuitului și se întrebuițează mai ales cînd nu ai putut pregăti cu mai multe zile înainte locul de pescuit. Pămîntul se adaugă pentru ca momeala să cadă la fund și să nu fie luată de apă.

Pe fundurile mici, adînci numai de 1,50 m pînă la 1,80 m și cu mers liniștit, putem azvîrli o momeală mai ușoară, care se sfărîmițează mai lesne. Pe fundurile apelor adînci de 4-6 metri și cu mers repede se fac bulgări mai grei pentru a nu fi luați de apă și sfărîmați înainte de a ajunge la fund.

În locurile cu funduri noroioase momeala nu trebuie amestecată cu pămînt, căci aceasta fiind greu se afundă în nămol și se pierde. Fără pămînt momeala plutește și este prinsă de pești.

## DESPRE PRIETENIE

● Cînd un prieten te părăsește în nenorocirea lui îți dă tot atîta dovadă că nu ți-a fost prieten adevărat ca și cînd te părăsește în nenorocirea ta.  
G. IBRAILEANU

● Prietenia unui singur om cuminte este mai prețioasă decît a tuturor nebunilor împreună.

DEMOCRIT

● Prietenia îndoiește bucuriile și înjumătățește necazurile

F. BACON

## Calendarul viitoarelor descoperiri

Oamenii de știință, fără să se aventureze într-un viitor nesigur, prevăd realizările tehnico-științifice din următoarele cîteva decenii. Iată cîteva pronosticuri din acest calendar al viitoarelor descoperiri.

● În perioada 1967—1972, chirurgia vor practica în mod curent transplantarea organelor naturale sau artificiale.

● Pînă în 1972, omenirea va fi în posesia unor pronosticuri meteorologice sigure.

● Între 1980 și 2000 vor fi folosiți în mod curent stimulatori narcotici care vor determina modificări în caracterul și comportarea oamenilor.

● Între 1985—2015 va crește considerabil procentul de vindecare a bolilor psihice cu ajutorul preparatelor chimice și fizioterapiei.

● Între 1985—2000 oamenii vor căpăta imunitate împotriva tuturor bolilor contagioase existente.

● 60 la sută din savanți sînt de părere că între 1990 și 2020 va deveni posibilă simbioza „om-mașină”, adică integrarea mecanică directă dintre creier și mașina de calcul.

● Aproape nici unul din experți nu crede că pînă în anul 2020 unele animale superioare (maimuțele, delfinii) vor fi învățate să execute munci necalificate.

● Se consideră unanim că, pînă în anul 2020, nu va fi posibilă stabilirea de legături telepatice între oameni.

## Din obiceiurile popoarelor

## TÎRGUL DE LOGODNICI

În fiecare toamnă spre Munții Atlas din Maroc se îndreaptă caravane nesfîrșite de cămile și cai. Din toate colțurile țării se adună călărești. Iar în ajunul zilei consacrate sărbătorii răsar, ca din pămînt, șiruri lungi de corturi pestrițe, formînd între ele adevărate ulițe.

A doua zi se aude un semnal. La marginea orașului de corturi se aliniază cîteva tineri călărești. Încă un semnal și călăreștii pornesc în galop întins spre locul unde îi așteaptă cei mai severi arbitri: părinții, rudele, dar mai ales fetele care au venit acolo pentru a-și alege un soț. Ele urmează să aprecieze iscusința cu care tinerii se țin în sa, trag la fîntă în plin galop și execută adevărate numere acrobatice.

Și, într-adevăr, călăreștii se întrec peși înșiși în a-și demonstra talentele, dat fiind că la sfîrșitul originalei competiții trebuie să se aleagă nu cu o cupă sau cu un premiu, ci cu o nevastă. Iar cu cît călăreștul se va dovedi mai dibaci, cu atît fata care-l va alege urmează să fie mai frumoasă. În această privință surprizele neplăcute sînt excluse, întrucît femeile tribului berber-haidu nu-și ascund fața.

Fetele acestui trib își aleg logodnicii din timpuri imemorabile. Vreme de o săptămînă, cît durează „tîrgul de logodnici”, chiar și cele mai mofturoase candidate la măriții au tot timpul să se hotărască pentru unul sau altul dintre vajnicii călărești. Din cînd în cînd, poate drept consolare pentru trista soartă a bărbaților aflați la chemul lor, fetele le oferă un program de dansuri și cîntece.

Sărbătoarea se termină cu multe nunți. Și dacă e să dăm crezare bătrînilor, căsătoriile încheiate la „tîrgul de logodnici” sînt întotdeauna fericite.



## GHEȚARUL DE LA

Ne aflăm în Munții Apuseni, la o altitudine de 1 200 m, unde este unul din cele mai importante monumente ale naturii din patria noastră: Ghețarul de la Scărișoara. După aprecierile făcute de specialiști, el cuprinde aproximativ 50 000 m<sup>3</sup> de gheață. Printre primii savanți care l-au cercetat, descriindu-i — în cuprinsul unei monografii — uluitoarea frumusețe de stalactite și stalagmite de gheață s-a aflat naturalistul de renume mondială Emil G. Racoviță, întemeietorul noii științe — Speologia. Cercetările savantului, întreprinse în condițiile lipsei de sprijin material și moral din partea cercurilor oficiale ale regimurilor trecute, au fost lărgite considerabil în anii noștri. Speologii bucureșteni și clujeni — în cu totul alte condiții decît predecesorul lor — au cercetat ghețarul, au descoperit cavitățile inferioare declarate azi rezervație naturală și intrate în grija Comitetului pentru ocrotirea monumentelor naturii. În preajma ghețarului ei au mai aflat alte două peșteri — Pojarul poliței și 1 Mai — care rivalizează prin frumusețea formațiunilor cu Scărișoara.

# Tragedia Eladei

Grecia — patria lui Homer și a lui Pericle, a lui Heraclit, Democrit, Aristotel și a atâtor alți oameni de seamă, din istoria culturii, țara în care s-a născut democrația — trăiește azi o înfrorătoare tragedie. Armata a pus mina pe putere și a instaurat o cruntă dictatură. Constituția a fost suspendată. Cele mai elementare drepturi ale poporului au fost călcate în picioare. Mii de patrioți au fost întemnițați și urmează să fie judecați de tribunale speciale.

Căutând să explice cauzele care au dus la lovitură militară din noaptea de 20—21 aprilie a.c., S. Merkuris, fost deputat al partidului E.D.A. în parlamentul recent dizolvat de către rege, a declarat în cadrul unei conferințe de presă ținută la Londra: „regele și cercurile de dreapta nu pot să ierte poporului grec rezultatele alegerilor din 1964. (În alegerile din 1964, forțele reacționare de dreapta au fost înfrinte, aceste alegeri fiind câștigate atunci de Uniunea de Centru de sub conducerea lui G. Papandreu — n.n.). Lovitura de stat a fost precedată de înlocuirea de către rege a primului ministru ales pe cale democratică (G. Papandreu — n.n.) și a celor trei guverne următoare. Dar voința poporului nu a putut fi înfrântă și atunci, cu sprijinul elementelor fasciste, s-a trecut la instaurarea dictaturii”

Poporul nostru a luat cunoștință cu adincă îngrijorare de situația creată în Grecia prin lovitură de stat înfăptuită de militari, în urma căreia viața a numeroși patrioți greci — printre care și viața lui Manolis Glezos, eroul național, simbol al luptei împotriva fascismului — este în pericol. Referindu-se la această situație și dând expresie sentimentelor poporului nostru față de poporul grec și față de cei mai buni fii ai săi, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, scrie în mesajul său către regele Constantin al Greciei: „Cu toată seriozitatea trebuie să Vă arătăm că această situație este privită de poporul român, de opinia publică mondială, ca o crimă politică absolut incompatibilă cu normele democrației, cu conștiința umanității”.

Evenimentele din Grecia au produs o vie reacție în numeroase țări ale lumii. În Italia, de pildă, la Roma, Milano, Florența și în alte orașe au avut loc demonstrații de protest împotriva loviturii de stat pusă la cale de militari, în urma căreia a fost instaurată dictatura în Grecia. În Anglia, numeroși deputați laburiști au adresat regelui Greciei un mesaj de protest împotriva puciului militar. Intelectualii din Franța, Canada și din alte părți au protestat cu tărie împotriva instaurării dictaturii în Grecia.

Nobilul popor grec trece prin zile grele. Având alături de el toate popoarele iubitoare de pace și libertate, el va ști să învingă însă, așa cum a făcut-o de atâtea ori în trecut, încercările de a-l ingenunchia și își va câștiga libertatea și independența pentru care a vărsat atîta sânge de-a lungul zbuciumatei sale existențe. Popoarele lumii cer să se pună capăt dictaturii militare din Grecia.

S. LAZĂR

## SCĂRIȘOARA

La intrarea în ghețar, scări de lemn coboară spre hăul întunecos ce se cascadează în adinc. În față, un zid masiv de stînci, aproape vertical, în a cărui parte inferioară se deschide o uriașă borbă. Jos, la o adîncime de 50 m, un covor de zăpadă. De jur-împrejur, soarele lumnează brazii. Imbrăcăm flanele groase și coborîm scările.

Intrarea în ghețar are dimensiuni grandioase. O uriașă sală se desfășoară înaintea privirilor noastre. Drept în față, două mari stalactite și stalagmite de gheață își apropie virfurile. În dreapta, pășind pe o crustă de gheață, ne apropiem de o încăpere mai mică, denumită „biserică”. Plimbăm lumina lanțurilor de-a lungul cavității și descoperim, în întuneric, rînd pe rînd, coloane zvelte de gheață, înfrunzind cele mai ciudate figuri, care ne redau o priveliște măreață...

Cînd părăsim ghețarul ne simțim picioarele și minile înghețate. Dar la capătul de sus al scărilor ne întîmpină căldura solară.

NEDIC LEMNARU



„E al meu și voi pleca cu el acasă” pare să spună participantul Mingiță I. Gheorghe din comuna Ciocile, regiunea Galați, fericitul câștigător al unui autoturism RENAULT 10 MAJOR, la Loz în plic, în momentul luării în primire a valorosului premiu.

Din acest exemplu se desprinde clar:  
Oriunde vă aflați, jucați la LOZ ÎN PLIC!

**ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT** face cunoscut cetățenilor că asigură facultativ vitele cornute mari, cabalinele, porcinele și ovinele, acordînd despăgubiri în cazurile de:

- pieire în urma bolilor, epizootiilor și accidentelor;
- sacrificare pe baza dispozițiilor organelor competente;

— scoatere din gospodărie — în baza ordinului organelor veterinare — a animalelor bolnave de unele boli infecțioase.

Pentru informații suplimentare și încheierea de asigurări, adresați-vă agenților de asigurare, responsabililor cu munca A D A S sau direct Inspectoratelor ADAS.

5456 A

**FABRICA de  
HIRTIE  
BUȘTENI  
REG. PLOIEȘTI**



**produce  
și livrează  
pe bază de  
repartiții:**

un bogat sortiment de produse de papetărie, ca:

- ⊙ hirtie de scris velină
- ⊙ hirtie de scris semivelină
- ⊙ hirtie electroizolantă
- ⊙ hirtie specială sulfat
- ⊙ hirtie creponată export
- ⊙ hirtie igienică, șervețele, prosoape și filtre
- ⊙ hirtie suport abrazive și adezive
- ⊙ saci de hirtie, caiete.

**Reumatici și suferinzi de dureri articulare, aplicați pe locul dureros „Compresa termogenă” care alină durerile de mijloc, sciatică și lumbago, prin acțiunea revulsivă și căldura profundă pe care le provoacă. Respectați modul de întrebuințare. Un pachet costă 5,40 lei. De vânzare la farmacii, drogherii și puncte farmaceutice din țară.**

5286 A

Ursul la mure a renunțat  
cînd ciocolata a mîncat...



CONSUMATA ÎN CANTITĂȚI RATIONALE CIOCOLATA ESTE HRĂNITOARE ȘI RECOMFORTANTĂ. — CIOCOLATA CU LAPTE, CIOCOLATA AMĂRUIE, CIOCOLATA CU VANILIE PRECUM ȘI ALTE SORTIMENTE DE CIOCOLATA GĂSIȚI LA MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM...

## REABILITAREA MĂGARULUI

Se spune că de câteva luni fantoma unui măgar circula pe șoseaua Ploiești-Văleni. Sînt unul dintre cei care a văzut-o. Am întrebat-o :

— Ce-ți tulbură somnul de veci ?  
 — Setea de răzbunare. Îl pindesc pe Ion Ghioca, șofer la IRTA, care m-a trimis pe lumea cealaltă. Vreau să-i ard o copită... din aia... măgărească.  
 — Da-n fond ce ți-a făcut ?  
 — Scoate matale din samar mapa aia și citește. Scot mapa, o răsfoiesc și el mă mai ajută cu explicațiile :  
 — Eu, ca măgar, mergeam regulamentar pe partea dreaptă a drumului înhămat la căruța lui Ion Dumitrașcu din Măgurele. Ghioca și-a părăsit șleaul și a venit peste noi. Cînd l-au întrebat judecătorii „De ce ?“ a spus : — Băusem înainte două păhăruțe și-mi juca prin fața ochilor.

Căruța a făcut-o, va să zică praf, pe stăpîn l-a ologit de piciorul drept iar eu uite ce-am ajuns. —

— Ceva despăgubiri, scuze ?  
 — Asta-i vezi ? Din august anul trecut stăpînul merge cu piciorul tîriș, cînd pe la doctor, cînd pe la judecăți, ca să-și dovedească dreptatea. Ai acolo documente.

Dau peste un teanc de certificate : În decembrie 1966, serviciul medico-legal al regiunii Ploiești constată : osteopareză la piciorul drept cu discretă atrofie mușchulară ; la 26 ianuarie 1967, spitalul din Azuga stabilește : picior plat, artroză dureroasă. Și recomandă o policlinică teritorială pentru a fi îndrumat la un serviciu de balneologie ; la 11 februarie același spital descoperă că pe om nu-l mai doare nimic și-i recomandă gheață ortopedică.

— Spune-mi, te rog, — (era să-i zic „măgarule“) — de ce a trebuit atîta trambalare ?

— Fiindcă șoferul refuză să plătească daune și cere prin tribunal, prin avocați și prin doctori, tot felul de probe. Ultima dată l-a acuzat pe stăpîn de cărăușie.

— Și cum s-a descurcat ?  
 — A cerut omul adevărîță de la sfat. (Mă pune să citesc adevărîța). „...Se adeverește de noi, șeful secției financiare a sfatului popular al raionului Teleajen, că locuitorul Ion Dumitrașcu nu figurează impus la cărăușie întrucît tracțiunea cu măgari este scutită de impozite...“

Semnat : șeful secției financiare-Petre Stănescu ; inspector șef-Justin Guriuc.“

— Nu înțeleg ce pretenții mai ai ? și-i bag adevărîța sub bot. Văd că ți se dă satisfacție.

— Post-mortem ? Mulțumesc ! Acum Ghioca a născocit alta. Zice că Dumitrașcu tot e pensionar IOVR-ist, că primește pensie pentru piciorul sting betegit în timpul războiului așa că nu mai are rost să-i mai dea și el despăgubire. Din sus se aude un zgomot de motor. Se apropie „Carpați“-ul cu Ghioca la volan. Prudent, părăsesc șoseaua și mă duc departe în griu.

Cine știe, dacă-i joacă din nou prin fața ochilor ?

V. TOSO



Nea Tudorache și lelea Tinca sînt oameni vrednici, cooperatori de ispravă. De aici faptul că au o casă arătoasă și duc un trai îndestulat. Tot pentru că sînt oameni vrednici și de ispravă, nea Tudorache și lelea Tinca au o față nespuse de frumoasă. Nu te mai saturi privind-o. Parcă e Frumoasa din pădurea adormită. A împlinit 18 ani, dar mă întreb cum a putut aduna atîta frumusețe în numai 18 ani. Îi zice Ileana. Dacă adăugați și Cosînzeana nu greșiți prea mult. Dar să nu adăugați. O să vedeți de ce. Fiindcă, pe cît e de frumoasă, pe atît e de somnoroasă. Parcă n-a mâncat în copilărie decît mac...  
 Toată ziua, Ileana nu face nimic. Nu ridică o mină. O mină ? Dar nu ridică nici măcar un deget, deși e mai ușor... N-o vezi la cîmp, n-o vezi în curte, n-o vezi în hambare. Nu dă nici mîncare la păsări de teamă să nu răgușească dacă o spune : pui, pui, pui...  
 Vorbind însă tot atît de cinstit, vinovații de acest concediu de odihnă fără sfîrșit al fetei sînt părinții ei.

— De ce să muncească ? îi ia apărarea lelea Tinca, ori de cîte ori vecinii o dojenesc. Nu-i păcat ca o asemenea mîndrețe de față să-și irosească vremea pe cîmp între fasole și hibrizi ? Ea nu-i făcută pentru prășilă sau recoltat... Ca miine se mărită și s-o dau de mireasă cu bătători la degete ?... I-am pregătit noi o zestre mai aleasă... Trei cufere pline...  
 — Pline cu lene ! adaugă vecinii... Da' ce, mă rog, Profira lui Ignat nu-i la fel de frumoasă și înzestrată ? Și muncește la crescătorie. Și Aritina lui Neașu, nu-i la fel de mîndră ? Și trebăluiește la stupi !...  
 — O s-o înțepe albinele și o să capete o față cît două. Iar la crescătorie nu am de gînd s-o trimt ca să-mi stea toată ziua între „cucurigu“ și „cotcodac“ !  
 — Așa e ! E mai bine toată ziua între moșăit și ațipit. În felul acesta poate visa că muncește la semănat, poate visa că lucrează la stupărit, la livezi, mă rog, dacă visează cîte 10—12 ore pe zi că muncește, seara se trezește cu norma depășită...  
 Nea Tudorache are și dînsul partea lui de vină. Îi cam ține isonul nevestii-si. Și se apără cam așa, cînd președintele C.A.P.-ului îl ia la zor :  
 — Eu n-o opresc de la muncă, dar dacă nici nevasta nici fata nu vor ? Ele sînt două, iar eu singur. E scorul 2 la 1 !  
 — Da, dar dacă o merge pe drumul ăsta, nu crezi că pină la urmă scorul Ileanei o să fie de 0 la 0 ?  
 — Tovarășe președinte, prea e chipeșă copila. Și nu știi ? obrazul subțire cu chelțulă se ține...  
 — Da, dar nu pe chelțulă dumitale ! Că, slavă domnului, e tînără, e vinjoasă, are brațe puternice, are un cap sănătos pe umeri...  
 — Îl are mai mult pe pernă !... ingină nea Tudorache... Las' că muncim noi pentru ea. Vorba ceea : toți pentru unul...  
 — Așa e ! Și unul pentru nimeni !  
 — Tovarășe președinte vom vedea ce-om face. O să stau de vorbă și cu dînsa, cu Ileana...  
 A trecut o săptămînă, dar cu Ileana încă nu a discutat... Pesemne că Frumoasa din pădurea adormită, doarme și ea...  
 Tare mi-e teamă să n-o trezească nea Tudorache cînd o fi prea tîrziu...  
 I. AVIAN



— Bravo, Martică, vii și tu la C.A.P. ?

— Da. Vreau să văd cîte zile-muncă are bătrîna !

Desen de T. PALM

## IN AMINTIREA RĂPOSATEI

Unora nu le place munca de teren. Medicul veterinar Vasile Grigorică nu face însă parte din această categorie. Încă de dimineață i-a spus agentului veterinar Niculai Sava :

— Astăzi mergem pe teren. Locul nostru nu este aici la Liești, în sediul circumscripției, ci la sectorul zootehnic. Poate că în clipa asta o biată vacă trage să moară și noi stăm aici nepăsători și reci. Nu e just ! Ne-am ales meseria asta tocmai pentru că ne plac animalele. Este ?

— Este !  
 — Îți plac puii ?  
 — Cu mujdei.  
 — Dar vaca ?  
 — În sînge.  
 — Văd că ne potrivim în dragostea noastră pentru meserie. Deci să trecem la acțiune.

Au pus calul la șaretă și au plecat la grajdurile cooperativei agricole din comuna Călieni-Galați.

Medicul a cercetat cu atenție toate junincile. Lingă una mai dolofană s-a oprit îndelung. A mîngîiat-o și i-au dat lacrimile.

— Juninca asta o să moară, spuse medicul adresîndu-se brigadierului zootehnic Gheorghe Constantinescu și responsabilului cu baza furajeră Petru Costin.

— E bolnavă ? îl întrebă brigadierul.  
 — Din fericire, nu.  
 — Atunci o să moară de bătrînețe.  
 — Cum de bătrînețe dacă-i abia junincă ?  
 — Da'de ce o să moară ?

A. CROITORU

